## Bijlage: septembercirculaire 2026

Het effect van de septembercirculaire 2026 voor Twenterand, zoals gepresenteerd in de tabel in de raadsbrief ‘gevolgen septembercirculaire 2026’, wordt veroorzaakt door onderstaande onderdelen.

**Accres**
Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van gemeenten. De jaarlijkse toe- of afname van het gemeentefonds wordt het accres genoemd. Het accres is gekoppeld aan de ontwikkeling van de economie, het bruto binnenlands product (bbp), en wordt jaarlijks geïndexeerd.
Het accres is gesplitst in een volumedeel en een prijsdeel. Het volumedeel is daarbij gebaseerd op een 8-jarig historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp. Het prijsdeel is gebaseerd op de prijs bruto binnenlands product van het lopende jaar (inflatie).
In principe kan het volumedeel gebruikt worden om hogere kosten op te vangen die volgen uit bijvoorbeeld de groei van de bevolking en beleidsontwikkelingen. Het prijsdeel kan gebruikt worden om loon- en prijsstijgingen op te vangen.

In de septembercirculaire 2026 is een nieuwe raming voor het accres 2027 en verder opgenomen. Deze raming is gebaseerd op de actuele raming van de ontwikkeling van het bbp door het Centraal Planbureau (CPB; MEV 2027). De inflatie valt iets hoger uit dan werd voorzien in de meicirculaire. Dit leidt tot een (beperkte) hogere inflatievergoeding voor gemeenten. Op basis van de nieuwe inflatiecijfers is het accres is voor de komende jaren naar boven bijgesteld. Dit leidt voor Twenterand tot een stijging van de algemene uitkering met de volgende cijfers:

| ***bedragen x € 1.000*** | **2026** | **2027** | **2028** | **2029** | **2030** |
|---|---|---|---|---|---|
| Volume accres historisch Bbp | n.v.t. | 0 | 0 | 100 | 101 |
| LPO accres prijs Bbp | n.v.t. | 470 | 455 | 450 | 454 |
| **Totaal effect indexering** | **n.v.t.** | **470** | **455** | **550** | **555** |

**Hoeveelheidsverschillen op de maatstaven**
De berekening van de algemene uitkering bestaat uit de vermenigvuldiging van het aantal eenheden van diverse maatstaven (zoals inwoneraantal en oppervlakte van de gemeente) met het bijbehorende gewicht per maatstaf (bedrag per eenheid). Aanpassingen in het aantal eenheden (door Twenterand) en het bedrag per eenheid (door het Rijk) leidt tot een wijziging van de algemene uitkering.
Twenterand heeft bij de berekening van de septembercirculaire een aantal maatstaven naar boven bijgesteld, op basis van de meest recent beschikbare informatie. Het gaat hierbij onder andere om het aantal eenpersoonshuishoudens, het aantal woonruimten met een woonfunctie en het aantal inwoners van 75 jaar en ouder. Deze bijstelling heeft een positief effect op de algemene uitkering. Het totale effect van alle hoeveelheidsverschillen wordt hieronder weergegeven.

| ***bedragen x € 1.000*** | **2026** | **2027** | **2028** | **2029** | **2030** |
|---|---|---|---|---|---|
| Hoeveelheidsverschillen | 273 | 280 | 319 | 215 | 224 |

**Ontwikkelingen uitkeringsbasis**
De uitkeringsbasis van het gemeentefonds wordt bepaald aan de hand van diverse landelijke maatstaven, zoals het aantal inwoners, woonruimten en huishoudens.
Veranderingen in deze maatstaven hebben invloed op de verdeling van het gemeentefonds. Als de omvang van de maatstaven (kwantiteit) stijgt, dan moet het bedrag per maatstaf (gewicht) dalen om de totale beschikbare gelden gelijk te houden. Dit leidt tot een ontwikkeling in de uitkeringsbasis. Voor Twenterand ziet deze ontwikkeling er als volgt uit.

| ***bedragen x € 1.000*** | **2026** | **2027** | **2028** | **2029** | **2030** |
|---|---|---|---|---|---|
| Ontwikkelingen uitkeringsbasis | -207 | -209 | -202 | -150 | -101 |

**BTW-compensatiefonds (BCF)**
Gemeenten kunnen de btw die ze moeten betalen declareren bij het Rijk via het BTW-compensatiefonds. Dit compensatiefonds heeft een plafond. Als de gezamenlijke declaraties onder dit

plafond blijven, wordt het verschil in het gemeentefonds gestort. Bij overschrijding volgt een uitname. Jaarlijks wordt bij de septembercirculaire een voorschot verstrekt op de verwachte onderschrijding van dat kalenderjaar. In de meicirculaire van het volgende jaar volgt dan de afrekening.
In de septembercirculaire 2026 bedraagt het voorschot voor het jaar 2026 € 191 miljoen (macro). Voor Twenterand betekent dit een bedrag van € 311.000 (éénmalig) in 2026, waarbij rekening was gehouden met een verwachte bijdrage van € 506.000 (o.b.v. advies van het ministerie van BZK). Dit betekent een éénmalig nadeel in 2026 van € 195.000 en is daarmee de grootste oorzaak van het negatieve effect van de septembercirculaire voor 2026.
Voor 2027 en verder is bij de begroting 2027 rekening gehouden met een verwachte bijdrage van bijna € 360.000, conform advies van het ministerie van BZK.

**WOZ**
Jaarlijks wordt door het CBS berekend wat de mogelijkheid is tot het heffen van onroerende-zaakbelasting op basis van de totale WOZ-omvang per gemeente. Op basis van deze berekening wordt bepaald wat de korting is op het gemeentefonds per gemeente. Het Rijk veronderstelt dat door de korting het gemeentefonds eerlijker wordt verdeeld over alle gemeenten (verdiencapaciteit). Bij de berekening van de septembercirculaire is de totale WOZ-waarde voor Twenterand voor het uitkeringsjaar 2027 (en verder) definitief geworden. Ten opzichte van de berekening van de meicirculaire is de WOZ-waarde gestegen, wat heeft geleid tot onderstaande effecten voor de algemene uitkering:

| ***bedragen x € 1.000*** | **2026** | **2027** | **2028** | **2029** | **2030** |
|---|---|---|---|---|---|
| WOZ | 0 | -70 | -70 | -70 | -70 |

**Aanvullende informatie**
Bovenstaande gegevens zorgen, zoals eerder vermeld, met name voor het effect van de septembercirculaire voor Twenterand. Er zijn echter meer onderwerpen vanuit deze circulaire, zoals taakmutaties en integratie- en decentralisatie uitkeringen, die van belang zijn voor Twenterand. De belangrijkste worden hieronder weergegeven.

*Wet versterking regie volkshuisvesting: uitvoeringskosten (taakmutatie)*
Het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting zorgt ervoor dat overheden kunnen sturen op hoeveel, waar en voor wie er wordt gebouwd. Het Rijk, provincies en gemeenten kunnen zo de regie hernemen op de volkshuisvesting en de woningbouwopgave in het bijzonder.
Met de inwerkingtreding van het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting ontstaan extra werkzaamheden voor de medeoverheden. Vastgesteld is dat deze werkzaamheden financiële gevolgen hebben voor gemeenten (en provincies) in de vorm van incidentele en structurele uitvoeringslasten. Ter compensatie is in 2025 (via de decembercirculaire) al incidenteel € 48,8 miljoen (macro) aan de algemene uitkering toegevoegd. In de septembercirculaire worden de middelen voor de jaren 2026 en verder overgeheveld. Het gaat om een jaarlijkse bijdrage van € 56,2 miljoen (macro). Voor Twenterand komt dit neer op:

| ***bedragen x € 1.000*** | **2026** | **2027** | **2028** | **2029** | **2030** |
|---|---|---|---|---|---|
| uitvoeringskosten | 107 | 112 | 116 | 119 | 124 |

*Wet versterking regie volkshuisvesting: integrale dienstverlening (taakmutatie)*
Zoals vermeld ontstaan met de inwerkingtreding van het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting extra werkzaamheden voor de medeoverheden. Naar aanleiding van de inzichten over de opgave op het gebied van wonen met zorg moeten gemeenten hun Wmo-beleidsplan bijstellen om aan te geven hoe ze in samenwerking met aanbieders zorgdragen voor integrale dienstverlening (wonen, zorg en ondersteuning). Hiervoor is in 2026 een bijdrage van € 9,8 miljoen (macro) beschikbaar en vanaf 2027 structureel € 3 miljoen (macro). Voor Twenterand komt dit neer op:

| ***bedragen x € 1.000*** | **2026** | **2027** | **2028** | **2029** | **2030** |
|---|---|---|---|---|---|
| integrale dienstverlening | 16 | 5 | 6 | 6 | 6 |

*Uitvoeringskosten inburgering (taakmutatie)*
In het bestuurlijk overleg van 25 juni is tussen de minister voor Werk en Participatie en de VNG overeenstemming bereikt over een tegemoetkoming op de uitvoeringskosten inburgering. Uit het onderzoek naar de betaalbaarheid van de Wet inburgering 2021 voor gemeenten, blijkt dat gemeenten een tekort hebben op de uitvoeringskosten. Dit tekort is grotendeels te verklaren door de grotere aantallen inburgeringsplichtigen dan waar vooraf mee is gerekend.
Om gemeenten hierin tegemoet te komen, stelt het ministerie van SZW in totaal € 93 miljoen beschikbaar voor de jaren 2026, 2027 en 2028. De middelen zijn erop gericht om te zorgen dat gemeenten hun wettelijke taken kunnen blijven uitvoeren. In de septembercirculaire 2026 is voor het jaar 2026 € 31 miljoen (macro) beschikbaar gesteld. Voor Twenterand komt dit neer op een bedrag van € 50.000
In het voorjaar van 2027 worden waarschijnlijk de middelen voor de jaren 2027 en 2028 beschikbaar gesteld.

*Spreidingswet*
Vanuit de Spreidingswet hebben gemeenten de nieuwe taak gekregen om opvangplekken te realiseren. Gemeenten ontvangen hiervoor in 2026 middelen vanuit het gemeentefonds. Hiervoor is een bedrag van in totaal € 15,3 miljoen (macro) beschikbaar. Elke gemeente ontvangt een vast bedrag van € 20.000. Het resterende bedrag wordt verdeeld op basis van de indicatieve verdeling van het aantal opvangplaatsen per gemeente. Voor Twenterand komt dit neer op een bedrag van in totaal € 36.000 in 2026.

*Openbare bibliotheken*
De gewijzigde Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) verplicht gemeenten te zorgen voor toegankelijke bibliotheekvoorzieningen binnen redelijke afstand voor inwoners. Om gemeenten in staat te stellen om te voldoen aan deze wet, ontvangen zij hiervoor een bijdrage van € 62 miljoen (macro) in 2027. Deze bijdrage wordt verdeeld naar rato van het aantal inwoners, met een minimumbedrag van € 105.000. Twenterand ontvangt in 2027 dit minimumbedrag.

*IBO problematische schulden*
Het kabinet heeft vroegsignalering ingevoerd om problematische schulden in een zo vroeg mogelijk stadium aan te pakken. Partijen voeren verbetermaatregelen door met als doel om het bereik van de doelgroep te verdubbelen en de ongewenste uitval van de deelnemende doelgroep te halveren. Vanuit het ministerie van SZW wordt vanaf 2027 structureel € 19,7 miljoen (macro) beschikbaar gesteld. Voor Twenterand komt dit neer op een jaarlijks bedrag van € 30.000 vanaf 2027. Deze middelen zijn bedoeld om vroegsignalering beter in te richten.

Verdeelmodel algemene uitkering
Vanaf 2023 geldt voor gemeenten een ingroeipad als gevolg van de invoering van het nieuwe verdeelmodel van de algemene uitkering. Dit ingroeipad wordt zoals gebruikelijk verwerkt in een suppletie-uitkering. Op die manier worden voor- en nadelen voorlopig beperkt in afwachting op een nieuwe verdeling.
Conform het advies van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) is het ingroeipad voor de jaren 2027 en 2028 bevroren. Hierover is de Tweede Kamer onlangs geïnformeerd. Daarbij is ook aangegeven dat de indexatie op een andere wijze doorgevoerd is dan dat de ROB in zijn advies had bedoeld.
Gezien de behoefte aan duidelijkheid op korte termijn en het belang van stabiliteit en voorspelbaarheid voor de begrotingen, is besloten om voor het jaar 2027 het huidige ingroeipad te continueren en geen indexatie toe te passen. Tegelijkertijd is aan de Tweede Kamer toegezegd dat deze na de zomer zou worden geïnformeerd over het ingroeipad voor het jaar 2028.

In de septembercirculaire is het ingroeipad voor 2028 gelijkgesteld aan dat van 2027, oftewel aan de bedragen van 2025 en 2026. Per 1 januari 2029 zal een volgende stap in het ingroeipad worden gedaan. Wat het effect hiervan voor Twenterand gaat zijn, is nog niet in te schatten. Het is echter wel een risico dat in beeld moet blijven. De suppletie-uitkering van € 681.000 die Twenterand ontvangt in verband met het ingroeipad (als gevolg van de invoering van het nieuwe verdeelmodel) kan daarbij bijvoorbeeld komen te vervallen.